

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Februárius' 22 dikén, 1822.

Török Birodalom.

A' Prevesai tudósításokban, mellyek onnét Jan. 23dikán indultak, még a' következendő, és figyelmet érdemlő megjegyzések is előfordultak: —“

„A' Görögök minekutánna Arta városában (nem a' várban, mert oda még be nem mehettek) 22 napokig maradtak, annak hallására, hogy Omer Basa's ennek testvér öcse, a' Cinque Pozzi (Öt-kúta) felől jövő úton erre felé nagy számú sereggel közelitenének, ezen várost sietőséggel oda hagyták, minekutánna elébb fenekestől fogva semmivé tették, és még az ott lakó Görög familiákat is a' magok' házaiknak omlásaik között hátra hagyták — 's úgy látszik, hogy ezen város' sorsának látása 's közönségesen a' szerencsétlen állapot, melyre ezen tartomány jutott, a' lakosoknak elméjekben nagy megütközést és nagy változást okozott. A' hova járult, hogy már az ő Janinai Ali Basába helyezettett reménységek is elenyészvén, már most csaknem mindnyájan által kezdik látni, hogy a' Törököknek felettebb nagy hatalma ellen nem győzedelmeskedhetnek. A' Moreaiaktól is sokáig semmi segedelmet nem várhatnak. Nagyon kezdik átkozni azon lázzasztókat, a' kik milliónyi ártatlan lakosokra illy sok inséget árasztottak - ki gondolatlanúl. Churschid Basa ezen tartománynak sok törzsökös nemzetségével alkudozásra lépven, annyira vitte a' dolgot, hogy csaknem egész Kötést csinált vélek, a' melly nemzetségek

közzé tartoznak legfőbbképpen a' Sulioták, a' kik közöttök legvitézesebbeknek 's legrettenetesebbeknek tartatnak. Olly igéretet tett Churschid ezen Suliotáknak, hogy minden régi jusaikban és szabadságaikban meg fognak erősíttetni, 's egyéb jutalmakról és fényes megkülömböztetésekről is igéretet tett. Ellenben a' Sulioták is elkötelezték magokat, hogy Sulinevű erősségeket le fogják rontani azért, hogy ezután többé semmi okot ne szolgáltatasson a' köztök és a' Porta között való egyenetlenkedésre. Arról is igéretet tett Churschid a' Suliotáknak, hogy az ifjú Husseinnek, a' Muktár Basa fijának, az Ali Basa unokájának, a' kit Ali Basa a' Suliotáknak, mint Kezest, által adott vala, semmi bántódása nem fog lenni, hanem bocsánatot kapván, telyes bátorságban tartózkodhatik Argiro - Castro városában. —

„Ezen Churschid Basa' alkudozásainak híre azonközben a' Moreai lakosok között elterjedvén, nagy szeptet ütött ezeknek fejekbe, nagyon megillette őket, 's Colocotri ni, a' Moreai egyik fő vezér azonnal 5—6 ezer emberekből álló Görög sereget vévén maga mellé, azzal Missolungiból Acarnania felé útnak indult, hogy a' dolgon, ha lehet, még fordítást tegyen 's az ezen alkudozásokból a' Moreai Görögökre következhető veszedelmeket elfordítsa: de a' melly annyival bajosabb már most, hogy Churschid Basa azon Török sereggel, mellyel eddig Ali ellen dolgozott, már most nagy részt Colocotri ni

ellen fordíthatja, 's általában szólván, Alinak nem soká történendő egész elenyészése, mellyet nagy hihetőséggel fel lehet tenni, ezen vidékeken nagy változást fog maga után vonni. —

„Nagyon szomorú ezen környülállások között azon idegeneknek sorsa, kik vagy a' magok' boldogtalansága, vagy pedig rossz tanácslójiknak buzdítása által magokat arra vették, hogy ezen Görög Revolúzióban részesüljenek — 's már most vagy a' Görögöktől magoktól megvettetésén, vagy a' szükségétől kényszerítettén, egy helyről más helyre bujdoklanak, a' nélkül hogy segedelemre találának.“

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Irlandiából érkezett 's a' Londoni Ujságokban találtató tudósítások egy kevésbé megnyugtatóbbak mint az eddigvalók voltak. A' Febr. 4dikén kijött Kurir ekképpen szól: — “

„Mi örvendünk, hogy jelenthetjük, hogy az Irlandiai tudósítások, mellyek hozzánk ma reggel érkeztek meg, megnyugtatóbbak, mint azok, a' mellyeket a' múlt héten vettünk. Több kerületekben, hol az engedetlenség nagyon vakmerő karaktert vett magára, a' megcsalott falusi lakosok hajlandóságot kezdtek mutatni arra, hogy bűnös plánumjokról lemondjanak. Egyik nagyon hathatós okát ezen változásnak a' fegyveres sergek' megszámosításában lehet keresni, a' mellyek mostanság a' déli és napnyugoti Grófságokba megérkeztek. Azon gyáva Insurgens Bandák, mellyek a' katonai csoportokkal szembeállani merészlettek, szükségessé vált, hogy által látták, hogy melly esztelen reménység volt az, hogy ők a' reguláris fegyveres sergekkel való verekedésekben győzedelmeskedhessenek, minthogy 20 — 30 katonákból álló kiküldött csoportok

előtt 100-anként megfutamodtak. Mi nagy óhajattal várjuk azon előkészületi eszközöknek elővételését szemlélni, a' mellyek, mint reményljük, alkalmasok lehetnek arra, hogy a' Munster' tartományában régen fennálló Whiteboismusságnak veszedelmes kútfejét, ha egészen ki nem száritthatják is, legalább olly állapotba helyeztetik, hogy ne legyenek illy veszedelmesek. Ez az a' nagy dolog, a' mellyet el kell érünk. Mi mindnyájan jól tudjuk azt, hogy az Országlószék elégséges erővel bír arra, hogy a' támadásra tárgyazó esztelen próbatételeken, mellyekre a' parasztok fellázzasztathatnak, erőt vehessen: hanem midőn azt látjuk, hogy egy magános tartomány, a' megújított 's mindenkor azon egy célra törekedő támadásoknak, csaknem fél századtól fogva, megszűnés nélkül való theátroma vala, ekkor úgy ítélhetünk, hogy gyermekség sőt nagyon veszedelmes dolog, a' dolog' valóságos okait fundamentumosan ki nem keresni.“

Spanyol Ország.

Irunból így irtak Februárius' 15ö napján: — „Minden tudósításaink, mellyeket Ó-Kastiliából vettünk, egy szájjal erősítik, hogy ezen tartománynak minden helységeiben támadások organizáltak a' Constitúziós systema ellen. Több mint 3000 emberekből áll az Insurgensek' serege, melynek vezére ismét az esmeretes Pater Merino, a' ki egy nagyon bátor ember által segítették, kinek Zavaleta a' neve, és a' ki régen ezen tartománynak Financziái Inspektora volt. A' Burgosi Polgári Kormányozó Escario egymásra küldözi a' Kurirokat Madridba, Valladolidba, Vittoriába 's Pamplonába, s ettétvén a' segedelmet. Azt kívánja, hogy annyi sergek menjenek segítségül,

a' mennyi nélkül csak magok ezen városok el-lehetnek. Burgosban már a' Marcialis törvény is kihirdettetett az Insurgensek ellen.

A' Sevillából Madridba érkezett magános tudósítások szerint ott még nem szünt meg azoknak fejeskedése, a' kik magokat az Országlószék' rendelkezéseinek alábocsátani nem akarják. Az új Kómmendáns Gen. Salvador Sebestyén, a' ki Velasco helyett oda küldetett, az Itélőszéknek Fő Auditorával együtt, a' ki őtet oda kísérte, Sevillából elkergettetett. Abistu pedig, a' ki mint Polgári Kormányozó, hasonlóképpen most rendeltetett oda, 's most éppen útban volt arra felé, Cormonáig megérkezvén 's ott tudára esvén, hogy mi történt Salvador Sebestyénnel, nem folytatta tovább útját Cormonánál, további rendelést várván oda: a' Sevillaiak pedig a' Postának útrajdulásakor abban foglalatostkodtak, hogy fegyveres serget küldjenek-el Carmona fele 's Abistu Urat arra kényszerítsék, hogy Madridba térjen vissza. Kadiks, Alicante, Murcia, és Cartagena, még most is egyetértésben vannak Sevillával. Ezeket tehát a' Királynak azon engedelmessége, hogy a' Ministereket letette, mint előre is el-látni lehetett, még bátrabbakká tette, mint előbb voltak.

A' Madridból Jan. 29dikén indult Ujságlevelék ekképpen beszélnek: — „Már az új Ministerekről is külömbkülömb hírek folynak. Marquis Santa-Cruzról az Ossuna' fijáról azt beszélnek, hogy a' Ministerségből való kéredzesét már beadta, azért, hogy nem érzi magát elég erősnek a' külső dolgokra ügyelő Ministeri foglalatosságoknak elbirására 's a' Cortesi gyűlésben eléfordúlni szokott vetekedéseknek való megfelelésre. Don Jose Cienfuegosy-Jovellanosról, a' Hadi Ministerről úgy beszélnek, hogy ez egy 70 esztendő, siket

és félig vak 's az új sergek előtt egészen esmeretlen ember. Végezetre Don Lopez Ballasterosról, az új Fináczministerről pedig, hogy ez ugyan elég munkás ember, csak azt nem lehet tudni felőle, hogy bír-e a' hivatalához megkivántató talantumokkal? A' Király még eddig egyik új Ministernek kéredző magamentegetéseit is el nem fogadta. (Az újabb tudósítások ezen erősítésnek ellene mondanak.)

Portngallia és Brasilia.

Lisbonából Február. 5dikén postahajó érkezvén a' Falmouthi kikötőhelybe, az ezen érkezett Ujság 's egyéb leveleknek tartalma Jan. 21dikéig terjedett. Ezen levelek szerint a' Koronaörökös Princz, ki nek visszahozására Portugalliából egy hadi hajót küldöttel-el, még meg nem érkezett s Februáriusnak közepe előtt nem is váratott. Sőt egy ugyancsak Lisbonából Jan. 18dikán indult más levélben az erősítetik, hogy ő Királyi Herczegségének nem is szándéka Brasiliát oda hagyni addig, míg ott a' csendességnek helyreállítására nézve még egy újabb próbát nem fog tenni. Micsoda kimenetele leszen próbátételének, ezt előre senki meg nem mondhatja. A' mi a' Brasiliából legutóbb, úgy mint December' 3dikán indult tiszti tudósításokat illeti, legalább ezek éppen nem kedvezők. Attól lehetett félni, hogy a' Brasiliaiak valamelly erőszakos próbát tesznek, olly czélzással, hogy ezen tartományokat az anyaországtól egészen elszakaszthassák, mihelyest a' Királyi Princz onnét eltávozik.

Két Siciliák' Országa.

A' Nápolyban kijövő Giornale nevű Ujságban, melly Febr. 4dikéről szól, arról

tétetik emlékezet, hogy egy Palermóban fözetett özszeesküvés felfedeztetvén, 's annak tagjai között többek elfogatván, Januárus' 31dikén 9 - en, rövid procedúra után halálra ítéltettek, 's agyon lövették. Az Özszeesküdtek' plánuma, a' kik magoknak Liberi Europei (Szabad Európaiak) nevet adtak, mint a' Diario-di-Roma nevű Ujságban egy Palermoi tudósítás után iratik, a' volt: hogy a' theatrum Carolinumot, Januárus 12dikén, midőn ott a' Király' születése' napjának innepére minden polgári és katonai tiszti karok özsze-gyülekezve lennének, megtámadják, mind ezeket a' tiszti karokat megöldöklék, az erősségeket elfoglalják 's az Északi Amerikai Egyesült Státusok' Constitúzióját proklamálják. — Az Özszeesküvésnek tagjai között többek, kik közt van a' Nápolyi elszélesztett Parlamentumnak Dragonetti nevű tagjai is, Nápoly városába hozattak.

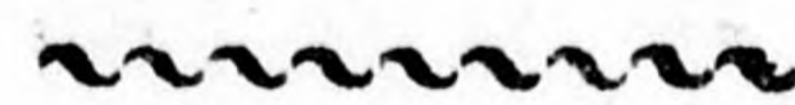
Ujabb Tudósítások.

London. — Minister Marquis Londonderry Febr. 7dikén két törvényjavallást terjesztett Irlandia' állapotjáról a' Parlamentum' alsó háza elejébe, az eránt, hogy miképpen lehessen az ott több hónapoktól fogva folyó támadásoknak elejét venni. Az első által az Irlandiai Insurrekciókat illető Aktának megújítását, a' másik által Irlandiában a' Habeas Corpus Aktának felfüggesztését javallta — de mindkettőt csak hat hónapokig, úgy, hogy ha a' Parlamentumnak tetszeni fog, mindkettőt, még ezen most folyó üléseinek félbeszakasztása előtt megbüntethesse, avvagy további fenn-állásokat meghatározhassa. Jelentette a' Minister Úr, hogy Marquis Wellesley, az Irlandiai mostani Vice-Király ezen eszközöknek elővételését elmúl-

hatatlanul szükségesnek tartja arra, hogy a' csendesség helyreállíthatassék. — Ezen javallások között nagyon kevés ellenkezőkre talált mind kettő. Az ülés éjfélkor bomlott - el.

B é c s.

Belgrádból olly tudósítások érkeztek ide, hogy oda a' Helytartóhoz Churschid Basától Kurir érkezett, 's olly tudósítást hozott, hogy Ali Basát végezetre a' maga tulajdon emberei elevenen kiadták Churschid Basának, a' ki őtet azonnal vasra verette 's a' történetről Konstanczinápolyba tudósítást küldött. Ezen Kurirnak a' Churschid' taborától lett útnakindulását ám-bár bizonyosan nem tudták, de úgy vetettek hozzá, hogy Febr. 2dik és 3dik napjai között történhetett. A' dolognak hitelessége felől pedig azt jegyzik-meg, hogy ezt addig is, míg egészen bizonyos tudósítások érkeznének felőle, nagyon hitelesítik az Ali Basa terhes körülállásai, mellyekről az Ujságunk elején a' Prevesai tudósítások emlékeztek.

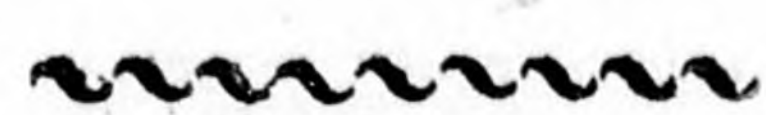
Febr. 21d. Bécsben, a' Státuspapirósainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal Conv. Pénzben 75 1/4; Ugyan az 2 1/2 pCmal —; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 f. C. P-ért 114; Ugyan az 1821ről 100 f. C. P. ben 94 1/8; Bizonyítás 1821diki költsön-ről 100 fért C. P. ben 94 3/8; Bécs Városi-Banko Obligátziók 2 1/2 pCtmal 36; — 100 f. Conv. P. 249 7/8 f. V. C. -ban. — Bank-Aktzia 663 f. C. P.

Magyar Ország.

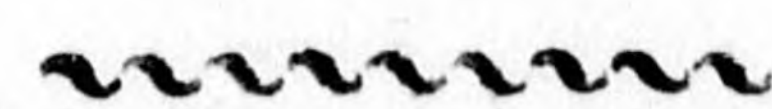
Nagy-Szombat. Felsőges Asszonyunknak születése napja e' f. h. 8d., Felsőges Urunké 12dikén, ezen Sz. K. Vá-

rosban is minden lehető pompával innepeltetett. Mind két napon, fényes Istentisztelet tartatott a' Városi Templomban, az elsőn Fő Tiszt. Strajter József Präpost Úr, a' másodikon Fő Tiszt. Ürményi Péter Coryceai Püspök Úr mutatván bé áldozatját a' Mindenhatónak. Buzgó ájtatossággal jelentek-meg mind két napon az itteni Kerületbeli Törv. Táblának Tagjai, a' Katonai Tiszti-kar, a' belső és külső Tanács, a' Gymnasiumi 's Nemzeti Iskolabeli Tanuló Ifjúság 's a' Városnak minden rendű számos lakosai. — A' Templom előtt a' polgári Vadász Osztály 's a' Colloredo Mansfeld Regimentjebeli Nevendékek tették a' szokott tüzeléseket. Különösen kedves tekintet volt, midőn Felséges Urunknak születése innepén, az említett Nevendékek, érdemes Commendantsoktól vezettetve muzika szó alatt marschiroztak a' polgári Lövöldöző-helyre, hol őket a' polgári Vadász Osztály megvendégelte. Ebéd után a' nagyobbaknak czélba lövöldözés engedtetett, az apróbbak pedig külömbféle játékokkal mulatták magokat.

Trencsin Sz. K. V. Ö Cs. K. Felségek születésének napjaik itt is szokott szíves buzgósággal innepeltettek. F. h. 8d. Tiszt. Gétzy József Úr, Szoblahovi Pap; 12d Fő Tiszt. Schuchter Abroz. Úr, a' Kegyes Iskolák Collegiumának Igazgatója tartották a' fényes Nagy-Misét, mellyre a' T. N. Vármegye' és N. Város' Tisztviselői a' penziós Tiszti-Kar, 's a' Tanulóság Tanítóikkal egybegyülekeztek. — Sándor Császár Gyalog Regimentjének itt kvártélyozó Compániája tüzelt a' T. T. Piaristák Temploma előtt. A' szolgálatbeli 's pen-

ziós Tiszti-Kar gazdag ebéddel vendégelt meg a' nevezett Igazgató Úr, melly alkalmatossággal Ö Cs. K. Felségeknek, az Cs. Kir. Fő és Korona Herczegnek 's a' egész Cs. Kir. Uralkodó Háznak egészségéért ivott az ebédlő Társaság. A' Legénységnek pedig a' Strázsamestertől lefelé az Igazgató Úr 3 hordó sert, a' N. Város Kapitánya T. Simon Leopold Úr 2 cseber sert 's minden személyre 1/2 font húst adtak, 's ezen ajándékokat a' N. Város Tanácsa 10 f. V. Cz-val nevelte

Minden Magyar Iróhoz intézett
Meghívó Levél.

A' Magyar nyelven irott jelesebb Munkák és szerzőjök' megismeretése, nem csak egy nagy hézakot pótolna-ki Literaturánkban, hanem ennek épebb és frissebb növései kijelelését könnyebbítvén; ebbeli mind kintseinket, mind hiánosságainkat az egész Magyar közönség előtt fel is fedezné. Hasznos lehetne még azoknak is, kik magok üzik nálunk vagy a' komolyabb, vagy a' szép tudományokat; azokra nézve pedig, kik csupán tanulói és kedvellői literaturánknak, szükséges. Ha nemzeti kimivelődésünk' és csinosodásunk' gyarapodásának terjedését akarjuk látni, azokat az esmereteket kell terjesztenünk: mellyek a' Magyar elmék' kifejtődéseit a' honni pályán bélyegezik, mind a' jelen, mind a' jövő kor' elibe kell vinni azon fáradozó hazafiak' ditső törekedéseit, kik a' nemzet lélekbéli sajátjának részszerint szerzői, részszerint megörzői, belőlünk nem csak nemzetet alkotni, vagy legalább nemzetiségünket fenntartani, hanem ezen elnyomattatott, 's lappangva ter-

jedett és nevedett elalatsnyodást, most már elevenebben érző Hazára, minő minő diszt. is hozni; iparkodtak.

Ezen czél' elérésében pedig talán a' szerint lenne szükséges eljárni: hogy az e' tekintetben szerzendő Munka köz részvételt gerjeszthessen, 's tetemes segítségül szolgálhasson, az idővel készítendő Magyar literatura históriájának, úgy kellene tehát írva lennie: „ut et indocti intelligent et docti intelligere curent.“

A' nevezetesebb szerzők fejtven - ki nevezetesebb írásaikban, mind a' nyelv', mind a' nemzeti Literatura, mind pedig a' nemzet' lelkét, elmellözhetetlen volna e' kifejtődések' észrevétele; de még azt sem kellene elmellözni; a' mi az Irót, vagy könyvét bélyegezi, a' mi a' szerző' életéből, szíve 's esze' nem mindennapi szabását, és járását kijeleli, személyezi, megkülömbözteti, és a' mi, a' bár apróbb de részt vétetőbb tettetskék, 's véletlen nyilatkoztatások kipattanásainál fogva, akár emberi, akár tudományi, akár hazafiúi tekintetben tanúságos.

Nem kellene annakokáért az illyetén Munkának, vagy a' lelketlen csontvázhoz, vagy valamely mutató táblához; sem pedig ellenben, a' Szentiványi énekéhez hasonlítani; hanem inkább közepszerű rámba szorítatottnak lennie, 's oly' hasonlatos és eleven rajzolatokat foglalni magában, mellyek a' magoknak e' tárgyban ismereteket szerzeni akaró olvasókat szintúgy fáradság és unalom, valamint szembetűnő hijánosságok nélkül ki - elégíthessék.

Voltaire' a' XIV. - ik Lajos kora Iróji - nak betűk' sora szerint készített laetroma

nem egyéb, egy igen elmés mutató táblánál. — Jördens Német prozaiszták és költők lekszikona pedig, sok haszontalan apróságokkal is meg vagy on rakva, mellyeket ő olykor fárasztó hosszúsággal és tágassággal szeret elő - beszélleni.

Bod Péter' Magyar Athenássá talán másképp íródott volna, akár mellyik hajdani Athenaitól Athenában. Leginkább gyönyörködik az Iró az Isteni tudományt kereső szerzők és Könyvek' említésében, és az egyébaránt többnyire nagyon idveséges és épületes munkák', nem ritkán mosolyokra gerjesztő czimjeit, különös gondal hordja elő. A' valóban ritka érdemű Pápai Sámuelünk jövendő követőire bizta az általa felhordott jelesebb Irók' munkájának valamivel bővebb kikémlelését. A' Magyar Iyrát virágoztató Virágunk, tsak azon Iróinkat említi: kik Római vagy inkább Görög mértéken verseltenek.

Azon gondolatra fakadtunk tehát Döbrentei barátommal: hogy a' nevezetesebb Magyar Irók' élete 's nevezetesebb Munkájik' naggyából készült' megvizsgálásának neki feküdjünk, és mind őket, mind pedig jelesebb elmeheli szerzeményeiket, emberi, tudományi, és hazafiúi tekintetben, honni nyelvünkön megösmértessük.

Nem állítjuk mi, hogy az említett Magyar Irókon kívül, még egészen puszta nálunk ez a' mező. Horányi kezdé már e' pályába be - lépni, de nem igen szólhatott Magyar lélekkel Latán nyelven, a' Magyar Irókról. A' Magyar szájú Fociusunk Molnár, tágasabb, de egyszer'smind határozatlanabb körre szorította fáradozásait; azonban neki sem czélja a' Magyar Literatura, és az abban tündöklő elmék

kifejtődése. Sommázó kivonásai közé csak helyyel helyyel, 's mintegy elvétve méltatta ő, e' vagy ama' Magyar munkát a' kiszemelésre, és könyvbíróságára. Ladvocat' fordítója és Mohry szint' úgy keveset ügyelnek honni nyelvünkön megszólamló tudósainkra. Kazinczy, szokott becses előadása mellett, Báróczit és Dajkát esmertette meg velünk, és nem lehet tagadni: hogy ki mivel't testvér lelkű Életíró't nyertenek benne két jeles emlékezetű Magyar lelkeink. Dobny nem mondott Csokonairól eleget, 's mind a' mellett helyyel helyyel tömöttebb, és még is könnyebben folyó lehetett volna előadása. Az igazán költeményes elméjű Csokonaink' árnyéka, egy nehézkesség és gavallérosság nélkül rajzolni és festeni tudó Életíróra már régen várakozik. Az Erdélyi Muzéumban, a' Tud. Gyűjteményben; és hol itt, hol másutt egyebütt, külön külön kezek, mintegy elszórva emeltek ugyan némely jelesebb íróinknak emlékeket; de a' mint mondám: mellesegek valának ezen dicsőítések, és külön külön célokra nézve készítettvén, ha az általunk felvett nézőpont szerint, valamennyire segedelmül szolgálhatnak is, a' magunknak kiszabott arány' megjárására, azonban, nem látszhatnak elegendőknek.

Érezzük a' fogyatkozásokat, akár a' kútfejek' tekintetében; akár egy kezünk ügyében lévő, tökéletes Magyar Bibliotheca hijánosságában; akár végtére a' magunk' tehetségében; sőt még magában az időben is; és azért bátorkodunk a' T. T. Úrhoz folyamodni: megkérvén barátságosan, hazánk' Literaturája' gyarapodása, és terjedése' névében: hogy minket a' javallott tekintetek szerint, a' szándékozott munka' kidolgozásában, mentől előbb segíteni

méltóztassék; úgy pedig: hogy előbb a' maga életéből, a' részvétetöbbséket velünk közölje; azután pedig, az ítélete szerint élt, és élő, előkelőbb iróinkról, 's jelesebb Munkáikról mind azokat kijegyezze; mellyek esméretére jutottak, és a' mellyeket a' köz figyelemre méltónak találанд.

Kétségkívül nem fogja nekünk a' T. T. Úr rossz néven venni, ha az ekképp' egybe gyűlt materiálékat a' magunkéival egybevetvén, a' kiválasztásban, elrendelésben, és célunkra szükséges vizsgálatokban, önnön nézéseinket fogjuk követni.

Szerénységünkről bizonyos lehet a' T. T. Úr. Óva, kény nélkül, kimélléssel, és csak mintegy elhintve hordjuk elő ítéleteinket; jól érezvén hogy könnyebb a' mustrálgatás a' teremtésnél; hogy Literaturánk' mostani állásában inkább sarkantyúra szorúltunk, mint sem ostorra, és hogy ott' is, a' hol veszsöztskére lenne szükség: tanátsosabb legyinteni, mint veszsözni. A' hozzánk az enyészet' kebeléből által élő elholtakat azonban valamivel szorossabb ráhára leszen szükség vennünk, nem azért, mivel' már itt' köz'ünk többé nem éreznek; hanem, hogy a' jó ízlés' való mértékeit az élőkkel annál jobban éreztessük; és ennél fogva az ész és szív' pallérozódását a' míveletlenebb hazafiaknál, gyűlöletességek nélkül, gyarapíthassuk és terjeszthessük. Magunkba tért indulattal, a' felebaráti szeretet, és ilendőség' vezetékjei útján fogjuk mindazonáltal gondolatainkat és érzeteinket kihelleni, örízkezdvén a' szélsőségektől, és túlságoktól. A' Filozofiai és Esthetikai lelkét hívjuk majd segítségül, részrehajlás, és elő ítéletek nélkül; mind a' kilencz Műzsákat, külön külön, de egymást szerető

szép testvéreknek nézvé, 's nem mutatván a' Literatura' e' vagy ama neméhez; vagy, a' nemek ez, vagy ama fajához, nagyobb vagy kisebb ragaszkodást. A' hízkelkedést és gúnyolást egyenlőképpen elkerüljük. Azon fogunk iparkodni: hogy olykori elmosolyodásaink, minden vágás, szúrás, és tsipkedés nélkül serkedező ártatlan fakadásainkkal, ne tsak az Olvasót, hanem még magát a' Szerzőt is tsiklandoztassák, sebet pedig soha se ejtsenek. Szintúgy ójni fogjuk magunkat a' tsupará-mutatásoktól (indications) mint a' terjeszkedő bö beszédüségétől. Semmitől nem fogunk úgy irtózni az előadásban, mint a' homályosságtól, és semmit annyira kerülni, mint a' czikornyákat. Czelunkat elvétenők, ha a' nevezetességek' helyét tanúság nélkül való holmi unalmas aprólékosságoktól elfoglaltatván, hiú fonákságokkal bátorzkodnánk elő állani.

E' szemmel tartott sinór mértékek között haladna igyekezetünk, ha segítetténk. Nem kevésbé lenne hazánk mostan élő tudóssainak sajátja ez a' Munka, mint a' miénk. Az ő itéletjek egygyütt véve határozná meg előttünk: kiket tartunk jelesebb Iróknak, és melly munkákat, a' Literaturát legtágasabb értelemben vévén, nevezetéseknak.

Meglehet, hogy Tudóssainkat szerénység vagy egyéb tekintetek a' magokról 's másokról való tudósításaiknak velünk leendő közlésétől tartóztatnák, de midőn mi általunk másoktól kérettetnek arra hogy eléleljenek, legkisebbé se tarthatnak az érdem belső kényességének megsértetésétől 's bal megitéléstől, sőt úgy hiszszük:

hogy olyat tesznek a' mit a' Literaturánk élémenetelén örvendő buzgóság még egykor nekik megköszön. Ki fogják ragadni az elfelejtésből olyanoknak, kiket ismertek némelly apróbb de jeles tetteiket, őket karakterizáló anekdotájikat 's ilyen, a' Literatura históriájához tartozó nevezetességeket magokról is miért ne beszélhetnének el bátran? Nekünk, igen szíves óhajtásunk hogy mindenik Iró maga beszéljen el tanitása 's neveltetése hibáit 's azon módot, mellyel ő maga magát kifejtette.

Azért írjuk pedig ezen levelet közönségesen, mivel mindenik Tudóssunkat külön külön megkérni hosszas volna 's talán nem is jutna levelünk olly bizonyosan kezéhez: mint a' Tudományos Gyűjtemény 's Ujságok által. Mindenik, a' ki már valamely Munkát adott ki érteni fogja hogy e' hazafiúi kérelem ötet illeti.

Szabad tetszésére hagyjuk kinek kinek tudósításait kettőnk közül ahhoz küldeni a' mellyikhez tetszik, 's a' ki mellyikünkhez közelebb lakik annak biztosabban kezéhez juttathatja. Döbrentei az ő hozzá szólhatókat Pestre Ns. Trattner Úrhoz kéri bizonyos alkalmatossággal, én pedig leveleimet a' Kassai Póstán veszem.

Bizodalmas remények közre merem tehát törekedéseinket ajállani, mellyekre a' T. T. Úr' szíves részvételét, segedelmét és pártfogását vonni óhajtván; megkülömböztetett tisztelettel, szünet nélkül maradok

alázatos szolgája

G. Dessewffy József.